

Rädda sillen med en beredskapskvot

Vi måste ha kapacitet att klara vår matförsörjning i kristider. Med en beredskapskvot för strömming kan vi stärka både beredskap och Östersjöns ekosystem, skriver företrädare för Östersjöuppropet.

Vi behöver en beredskapskvot av strömming som ett levande matförråd i Östersjön att ta till vid en kris- eller krigssituation. Rysslands invasion av Ukraina innebär också en ökad hotbild mot fler länder, inklusive Sverige. Vi har gått med i Nato och vi rustar nu upp vårt militära och civila försvar. Vi måste ha kapacitet att klara oss själva i kristider, inkluderande vår matförsörjning.

Under andra världskriget var inte strömmingen lagd under ransonering och den var lätt att få tag på, även om man inte kunde fiska själv. Den var en viktig källa till näringsrik och god mat och det skulle den kunna bli även i dag, om den bara hade funnits i tillräcklig mängd i Östersjön. Tyvärr finns det i dag långt ifrån så mycket strömming till människoföda i Östersjön som det fanns under andra världskriget. Som framgår av figuren nedan, så har mängden lekmogen strömming drastiskt minskat sedan mitten av 1950-talet, och har sedan 1990-talet legat mer eller mindre kontinuerligt under en vedertagen gräns (Blim) för ett biologiskt nödläge där risken för att beståndet ska kollapsa är stor. Med det förslag på ytterligare ökning av fångstkvoter för andra året i rad som Internationella Havsforskningsrådet (ICES) kom med den 28 maj, så är det många som nu uttrycker stor oro över att strömmingen i stora delar av Östersjön kan kollapsa inom en snar framtid. Beståndet av sill i västra Östersjön har redan kollapsat och detta efter att beståndet har legat på gränsen av vad den tål sedan 1995, och efter flera års

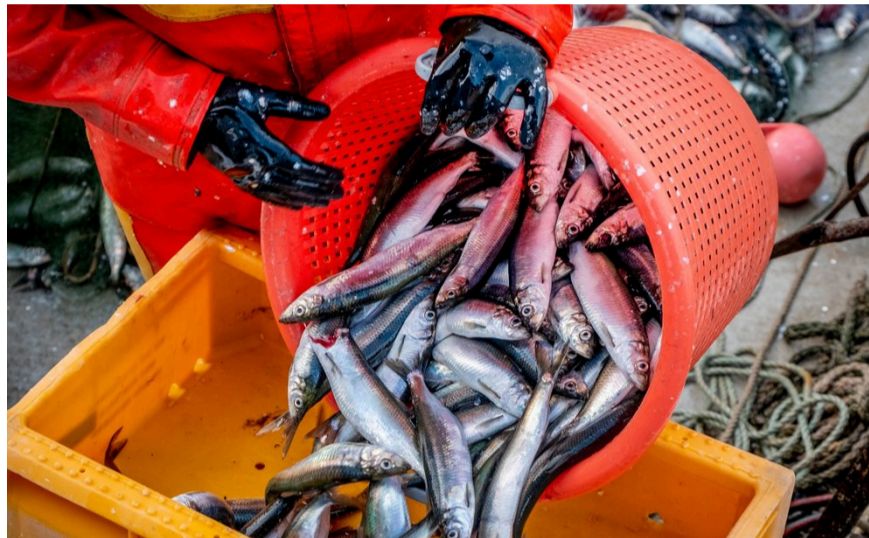

Foto: Michael Probst/AP

varningar om risken för kollaps. Politikerna i länderna runt Östersjön bär ytterst ansvaret för detta med den fiskeförvaltningsplan man har bestämt om.

För att lyfta strömmingsbeståndet på säker nivå en bra bit över Blim, den satta kritiska nödgränsen, och fylla upp vårt skafferi inför en möjlig krissituation föreslår vi att en beredskapskvot av strömming införs. Den kvoten lagras vi som fri och levande fisk i Östersjön. Det vill säga för att rädda kapitalet, måste uttaget minska drastiskt ett tag. Därefter bör man göra om och göra rätt med avseende på fiskeförvaltningen, och fiska enbart på räknet av ett säkert kapital. Förslagsvis avsätter vi 50–75 procent av den svenska strömmingskvoten till vår beredskapskvot till dess vi har etablerat ett robust bestånd. Det här förslaget vill vi naturligtvis även ge till våra grannländer runt Östersjön inför kvotförhandlingarna i höst, eftersom det bör vara också i deras intresse att fylla upp sina skafferi i dessa oroliga tider.

Sverige kommer från första juli i år att ha ordförandeskapet i Baltfish, en regional organisation med medlemmar från alla Östersjöländerna, vars utlåtande det också tas stor hänsyn till vid beslutet om kommande års fiskekvoter. Sverige kommer därmed att ha en fantastisk möjlighet att påverka den här frå-

gan tillsammans med alla de andra Östersjöländerna.

En del i vår beredskap måste också bli att prioritera kustfisket och dess infrastruktur. Det är bättre att förlita sig på flera små kustnära fiskebåtar när vi ska landa strömmingen under kristider än några få stora trålare som mycket enklare kan neutraliseras av en möjlig fiende. Det är därför också logiskt att beredskapskvoten uteslutande tas från den pelagiska kvoten och inte kustkvoten. Kustfisket måste prioriteras, med viss reservation för att strömmingen under en tid kan behöva skyddas extra på vissa platser under sin lektid vid kusten, för att säkra en bra förökning.

Med en uppbyggnad av en beredskapskvot kommer även Östersjöns sköra ekosystem att stärkas. Strömmingen är helt central i Östersjöns relativt artfattiga ekosystem, som föda för torsk, lax, säl och fåglar och som konsument av djurplankton och spigg. Med mer strömming blir Östersjöns ekosystem mer tåligt att klara olika former av störningar. Nedgången av strömmingsbestånden har på flera ställen redan orsakat en stor ökning av mängden spigg, och överväxt av alger, vilket i sin tur är ett stort hot mot överlevnaden av andra fiskars, inklusive strömmingens, ägg och yngel.

Om Östersjöuppropet

”Östersjöuppropet är en gräsrotsrörelse som vill värna om ett hållbart fiske, och startades av Viks Kustråd i Skåne med initialt stöd från Samverkan för Hanöbukten i Skåne.

Målet: Sveriges fiske av sill/strömming ska begränsas till att endast omfatta det som går till direkt humankonsumtion, och fångsten ska landas och beredas i Sverige.”

Två nyligen publicerade artiklar i den högprofilerade vetenskapliga tidskriften Science visar att dagens fiskeförvaltning påskyndar utfiskningen av strömmingen i Östersjön. I en annan vetenskaplig artikel visar svenska, danska och finska forskare att bästa tillväxten av fiskbestånden, inklusive strömmingen i Östersjön, uppnås om man fiskar mindre än 50 procent av den maximalt hållbara kvoten, den kvot som vi i dag använder för att sätta de årliga fiskekvoterna. Sillbeståndet i västra Östersjön har redan kollapsat och alla data pekar på att vi måste reducera fiskekvoterna av strömming för att beståndet inte ska kollapsa i övriga Östersjön också. Att införa en beredskapskvot skulle därför vara mycket gynnsam för tillväxten av strömmingsbeståndet.

Att införa en beredskapskvot stärker både vår beredskap och Östersjöns ekosystem.

Anders Lönneborg
Hans Ljungberg
Britt-Marie Kihlberg
Anders Nolin
Birgitta Seeman
organisatörer för Östersjöuppropet

Lekmogen strömming i Östersjön

